

Stanisław Koziej

Strategiczne konsekwencje wojny w Ukrainie

Tezy referatu na konferencji Stowarzyszenia Studiów Strategicznych, Warszawa 20.06.2023

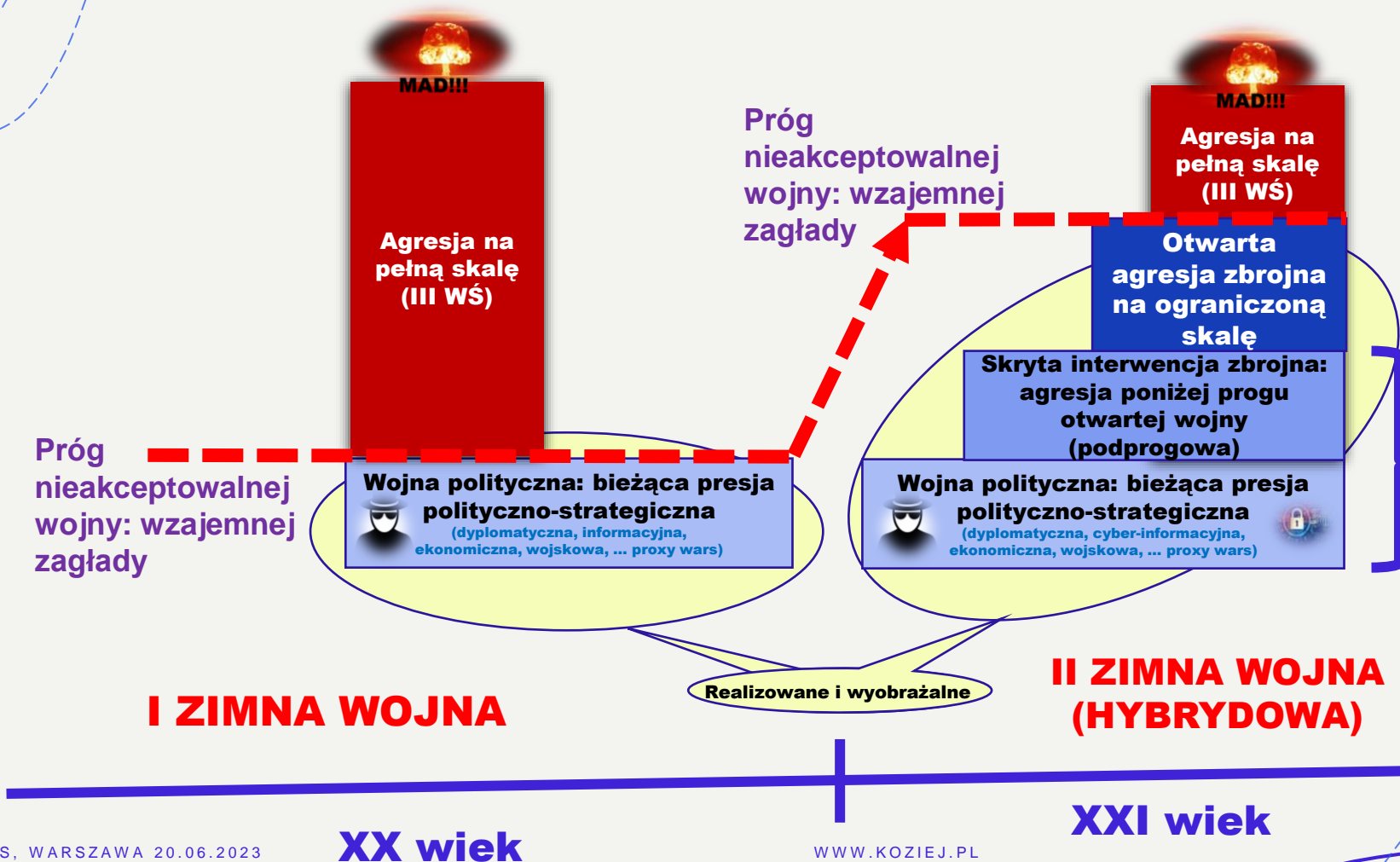
Wojna rosyjsko-ukraińska jako dotychczas szczytowy punkt II zimnej wojny między Rosją a Zachodem

- W drugiej dekadzie XXI w. nastąpiła **systemowa zmiana strategiczna** w stosunkach bezpieczeństwa na obszarze euroatlantykim: zakończył się kooperatywny okres pozimnowojenny i rozpoczął konfrontacyjny okres neozimnowojenny, czyli nowej, **II zimnej wojny między Rosją a Zachodem**. Demiurgiem tej zmiany jest **Rosja** ze swoją rewizjonistyczną (co do celów) i konfrontacyjną (co do metod) polityką wobec Zachodu
- Zapowiedział ją Putin na konferencji w **Monachium** w 2007r., przetestował wojną z **Gruzją** w 2008r., rozpoczął aneksją **Krymu** i hybrydową agresją w **Donbasie** w 2014r., poszerzył z lokalnej w regionalną przez proxy war z Zachodem w **Syrii** w 2015r. i w pełni rozwinął dokonując pełnoskalowej agresji na **Ukrainę** w 2022r.

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku: poziomy/stopnie eskalacji

Zimna wojna jako praktyczne zjawisko w stosunkach międzynarodowych, w tym stosunkach bezpieczeństwa i jednocześnie jako kategoria teorii tychże stosunków, pojawiła się w erze nuklearnej, a jej istotą jest konfrontacja polityczna między dwoma stronami, które w razie bezpośredniej wojny „gorącej” mogłyby z gwarantowaną pewnością wzajemnie się zniszczyć i dlatego w tej konfrontacji nie przekraczają jej progu.

- *Operacje hybrydowe*
- *Operacje w „szarej strefie”*
- *Operacje „pod fałszywą flagą”*

Dwie wojny w Ukrainie: wojna rosyjsko-ukraińska i proxy war między Rosją a Zachodem

- W Ukrainie toczą się **dwie wojny**: bezpośrednia wojna (zbrojna, gorąca) między Rosją a Ukrainą i pośrednia, zastępcza, proxy war między Rosją a Zachodem
- Celowościowy i operacyjny wymiar proxy war w Ukrainie:
  - **Rosja**: uzyskanie przewagi polityczno-strategicznej w II zimnej wojnie z Zachodem przez zatrzymanie marszu Ukrainy na Zachód i włączenie jej do swojej strefy wpływów.
  - **Zachód**: zatrzymanie neoimperialnego kursu polityki Rosji przez wspieranie (polityczne, ekonomiczne, wojskowe, humanitarne...) Ukrainy oraz sankcje (polityczne, ekonomiczne, informacyjne...) nakładane na Rosję

Rosyjska agresja i możliwe warianty jej eskalacji

- Próba **wojny interwencyjnej** wg modelu pozimnowojennych ekspedycji
- **Błędy** strategiczne Rosji - złamanie zasad sztuki wojennej: zaskoczenie->samozaskoczenie, koncentracja sił->ofensywa kordonowa
- **Słabość armii**: materialna i moralna; błędy w kierowaniu wojną i dowodzeniu: zabicie **pragmatyzmu strategicznego doktryną polityczną**
- Rosyjska **eskalacja** wojny: od wojny ekspedycyjnej do totalnej i zbrodniczej – wysadzenie tamy w Nowej Kachowce; ewentualne eskalacyjne użycie BMR, w tym taktycznej broni atomowej zgodnie z doktryną "nuklearnej deeskalacji" wojny?
- **Ryzyko wojny z NATO**: przypadkowa, prowokacyjna, wykalkulowana? Skryta/podprogowa, jawna/ograniczona?

Ukraińska obrona

- Wola i determinacja obronna **narodu** ukraińskiego
- Pojawienie się **męża stanu** w postaci prezydenta Zeleńskiego: jego mobilizująca rola narodowa i międzynarodowa
- Przygotowanie armii do **regularnej wojny** obronnej po 2014 r.
- Wykorzystanie **współpracy z NATO** do unowocześnienia sztuki wojennej, w tym koncepcji elastycznego dowodzenia
- Przewaga informacyjna dzięki wsparciu Zachodu
- Ukraińska przewaga **jakości** armii nad rosyjską ilością/**masą** i przestarzałym uzbrojeniem z zapasów mobilizacyjnych
- Spodziewana **kulminacja operacyjna** wojny w tym roku: bitwa II rzutów strategicznych. Celem – Donbas, pomost na Krym, Krym??

Zachód wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej

- **Porażka** pozimnowojennej **doktryny odstraszania** i powstrzymywania Rosji przed agresją na Ukrainę w 2022 r. - jako następstwo słabego reagowania na agresję na Gruzję w 2008 r. i na Ukrainę w 2014r.
- **Odrzucenie rosyjskich propozycji** tzw. „gwarancji bezpieczeństwa” z końca 2021 r. jako zapowiedź zwrotu strategicznego
- **Ewolucyjna reakcja** na agresję: wzmocnienie wschodniej flanki (głównie USA, słabości europejskie), wsparcie dla Ukrainy (pokonywanie barier ograniczeń), sankcje na Rosję (kłopoty z konsensusem europejskim)
- **Członkostwo Ukrainy** w UE i NATO – jako jeden z filarów przyszłego systemu bezpieczeństwa w Europie: wyzwania przed szczytem NATO w Wilnie – MAX to uruchomić proces akcesji z gwarancjami podobnymi dla tych dla Szwecji („**wyrzucić otwarte drzwi**”), MIN to specjalna procedura przyjęcia (bez MAP) z gwarancjami wsparcia w okresie przejściowym ze strony koalicji chętnych wg modelu „amerykańsko-izraelskiego”

Możliwe powojenne zagrożenia dla Zachodu ze strony Rosji

- **W neozimnowojennej strategii Rosji wobec Zachodu można spodziewać się **wzrostu roli broni jądrowej** z uwagi na osłabienie innych środków strategicznych:**
  - **Armia konwencjonalna (marny poziom sztuki wojennej, niskie morale, niewyszkolone rezerwy, przestarzały sprzęt, duże straty...)**
  - **Przemysł obronny (niewystarczający w wyniku sankcji...)**
  - **Dezinformacja (osłabiona wobec spadku wiarygodności politycznej Rosji)**
- **Zagrożenia wg możliwych scenariuszy zakończenia wojny:**
  - **Zwycięstwo Rosji:**
    - ***Zwiększenie agresywności Rosji. Od szantażu mogłaby przejść do realnego ataku ograniczonego pod parasolem taktycznej broni atomowej***
  - **Zwycięstwo Ukrainy:**
    - ***Oslabienie Rosji. Wobec słabości konwencjonalnej wzrost roli broni jądrowej w jej strategii, zwłaszcza broni strategicznej***
  - **Wojna nierozstrzygnięta:**
    - ***Ciągła niestabilność strategiczna. Podtrzymywany intensywny szantaż atomowy, skoro by działał***

Strategiczne wymagania wobec NATO

- **Przyjęcie Ukrainy**
- **Bieżące uaktualnianie operacyjnych planów obronnych**
- **Zwiększenie budżetów obronnych**
- **Wzmocnienie zdolności przeciwwaskoczeniowych**
- **Usprawnienie pokonywania progu konsensusu decyzyjnego**
- **Uadekwatnienie odstraszania nuklearnego jako odpowiedzi na rosyjską doktrynę deeskalacji nuklearnej**
- **Rozwinięcie wysuniętej obrony, ze stałą obecnością na wschodniej flance co najmniej 1/3 sił desygnowanych do obrony w pierwszym rzucie strategicznym**
- **Uelastycznienie kryzysowego użycia Sił Odpowiedzi NATO, w tym zasad ich uprzedzającego, a nie tylko reaktywnego, użycia w obliczu oznak nadchodzącego kryzysu**
- **Poprawienie mobilności strategicznej w Europie (wojskowe Shengen)**

PODSUMOWANIE

- **Ukraina nie ulegnie Rosji, więc wojna rosyjsko-ukraińska albo doprowadzi do upadku reżimu Putina i rozpocznie fazę odprężenia w relacjach Rosja-Zachód,**
- **albo będzie na długo twardą „proxy war” II zimnej wojny między Rosją a Zachodem**

Dziękuję 😊

Pytania?

Zapraszam
też na:

WWW.KOZIEJ.PL
[@SKoziej](https://www.instagram.com/SKoziej)